

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Nyitrai Károly ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Péterfy Gabriella ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése iránt a Fővárosi Munkaügyi Bíróságnál 32.M.1921/2007. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.625/2008/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. szeptember 8. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.625/2008/6. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek
- tizenöt nap alatt - 16.000 (tizenhatezer) forint és 4.000 (négyezer) forint áfa felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes 2004. július 1-jétől védőnőként állt közalkalmazotti jogviszonyban az alperesnél. 2006. december 23-át követően egészségügyi csoportvezető munkaköri feladatokat látott el. 2007. január 3-án a felek közös megegyezéssel megszüntették a felperes védőnői munkakörre létrejött közalkalmazotti jogviszonyát 2006. december 20-ával, és ugyanezen a napon határozatlan időre szóló kinevezést létesítettek egészségügyi csoportvezető munkakör ellátására 3 hónap próbaidő kikötésével. Az alperes 2007. március 19-én tájékoztatta a felperest, hogy próbaidőn belül 2007. március 23-ától a közalkalmazotti jogviszonyát megszünteti. A felperes a keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy az általa 2007. január 3-án aláírt kinevezés az Mt. 9. §-a alapján érvénytelen, 2007. december 1-jétől ráutaló magatartással a 2004. július 1-jén létrejött közalkalmazotti jogviszonyt a munkakörre vonatkozóan módosították. A kinevezés elnevezésű okirat tartalmilag a korábbi kinevezés módosítása volt, ebből következően az abban kikötött próbaidő az Mt. 81. § alapján jogellenes. Másodlagos keresetként a kinevezés próbaidőre vonatkozó kikötése érvénytelenségére hivatkozott utalva az Mt. 89. § (1) bekezdésére. Kérte az érvénytelenül kikötött próbaidő alatti munkáltatói megszüntető intézkedés jogellenességének megállapítását, és annak jogkövetkezményei alkalmazását. Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az eljárása a Kjt. 25. § (2) bekezdés a) pontjának megfelelt, az új kinevezés aláírása előtt pedig teljeskörűen tájékoztatta a felperest. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 32.M.1921/2007/9. számú ítéletében megállapította a felperes közalkalmazotti jogviszony megszüntetésének jogellenességét, és kötelezte az alperest jogkövetkezményként 270.381 forint elmaradt illetmény és kamatai, 144.344 forint végkielégítés, 866.064 forint

átalánykár, és 288.688 forint felmentési időre járó átlagkereset megfizetésére 87.000 forint + áfa felperesi ügyvédi munkadíj megtérítésére kötelezése mellett. Megállapította, hogy az eljárási illetéket az állam viseli. A munkaügyi bíróság a Kjt. 21. § (1) bekezdés, az Mt. 81. § (1), (2) bekezdés, 82. § (1), (3) bekezdés, 8. § (1) bekezdése, a 9. és a 10. § felhívása mellett megállapította, hogy a felek által 2007. január 3-án aláírt közalkalmazotti kinevezés megszüntetése elnevezésű megállapodás érvénytelen, míg az ezt követő kinevezés az eredeti kinevezés módosításának tekintendő, mert ebben csak a felperes munkaköre változott meg. A kinevezés módosításra tekintettel a próbaidő kikötése az Mt. 81. §-ba ütközik, így az alperes 2007. március 19-én kelt intézkedése jogellenes. Ennek jogkövetkezményei alkalmazása során a felperes 144.344 forint átlagilletményével számolt. Az alperes a fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte. Arra hivatkozott, hogy a bíróság a felek szerződési szabadságát figyelmen kívül hagyva nem értékelte a felek egybehangzó ügyleti akaratát. A felperes védőnői munkakörben nem kívánt tovább tevékenykedni, az eredeti munkakörébe visszatérni sem volt szándéka, az új munkakörének ellátására pedig alkalmatlan volt. A közös megegyezés létrejöttében mindkét fél érdekelt volt. A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, a keresetét felemelte az eltelt időre, valamint arra tekintettel, hogy az átlagilletményének mértéke helyesen 154.995 forint. A Fővárosi Bíróság 59.Mf.635.625/2008/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, az elmaradt illetmény összegét 2.878.039 forintra és kamataira, a végkielégítés összegét 154.995 forintra, a felmentési időre járó illetmény összegét 309.990 forintra, az átalánykártérítés mértékét 929.970 forintra felemelte, továbbá kötelezte az alperest 13. havi illetmény címén 128.400 forint, valamint 139.995 forint és ezek kamatai megtérítésére. Megállapította, hogy a felperes közalkalmazotti jogviszonya az alperesnél 2009. március 31-én szűnik meg. Az alperest marasztalta 52.000 forint másodfokú felperesi perköltségben, megállapítva, hogy a fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli. A másodfokú bíróság a rendelkezésre álló iratok alapján a tényállást azzal egészítette ki, hogy a munkáltatói jogkör gyakorló a munkakörváltás felmerülésekor olyan tájékoztatást adott a felperesnek, hogy a csoportvezetői feladatokat vagy megbízásos jogviszony keretében látja el a védőnői munkaköre mellett, vagy a bevett gyakorlat szerint a közalkalmazotti jogviszonyát megszüntetik, és az új munkakörre újabb közalkalmazotti jogviszonyt létesítenek. A felperes az alperes által okozott tévedését 2007. április 6-án ismerte fel, majd ezt követően 2007. április 23-án a közalkalmazotti jogviszony közös megegyezéssel történő megszüntetéséhez 2007. január 3-án adott jognyilatkozatát ezen a jogcímen megtámadta.

A kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság megállapíthatónak találta a felperes által hivatkozott alperesi megtévesztő magatartást. Az alperes csak a saját érdekeinek megfelelő lehetőségeket ismertette a felperessel, ezzel megsértette az együttműködésre, és a rendeltetésszerű joggyakorlásra vonatkozó követelményeket, mert kihagyta a kinevezés módosítására vonatkozó megoldást. A kinevezés módosítása helyett a jogviszony megszüntetése és új jogviszony létesítése a felperes jogainak csorbítását eredményezte. A munkáltató újabb kinevezésének a próbaidőre vonatkozó rendelkezése önmagában is jogellenes amiatt, mert visszamenőleges hatállyal próbaidő nem köthető ki (BH.2005.441.). A jognyilatkozat eredményes megtámadása és az újabb kinevezés próbaidőre vonatkozó rendelkezésének érvénytelensége folytán az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy az újabb kinevezés csak az eredeti kinevezés módosításának értékelendő, így a kikötött próbaidő érvénytelensége folytán a felperes közalkalmazotti jogviszonyát az alperes jogellenesen szüntette meg. A Kjt. 34. § szerinti jogkövetkezmények alkalmazása során a felemelt keresetnek megfelelően marasztalta a másodfokú bíróság az alperest, mivel a keresetet összecszerűségében nem vitatta. Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezését, és a munkaügyi bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást nem tárta fel kellően. A munkáltatói jogkör gyakorló ugyanis a korábbi csoportvezető, valamint a munkaügyi előadó jelenlétében arról is tájékoztatta a felperest, hogy amennyiben csoportvezetőként próbaidő alatt megszűnik a jogviszonya, a védőnői státuszát nem állítják helyre. Az erre irányuló tanúbizonyítási indítványát az elsőfokú bíróság indokolás nélkül utasította el. A próbaidő kikötése mindkét fél érdekében állt tekintettel a két munkakör közötti lényeges különbségekre. Az elsőfokú bíróság helytelenül állapította meg, hogy a próbaidő kikötése visszamenőlegesen történt, a jogviszony megszűnésének és a kinevezésnek a dátuma megegyezik, tehát nem lehet szó visszamenőleges hatályról. Az új kinevezésben a Kjt. 21/A. § (1) bekezdése szerint kötelező a próbaidő kikötése, ezért a próbaidő kikötése nem lehetett jogellenes. A védőnői közalkalmazotti jogviszony megszüntetése a Kjt. 25. § (2) bekezdés a) pontja alapján okiratba foglaltan közös megegyezéssel történt, ezért az nem lehet jogellenes. Jogellenesség hiányában pedig kártérítés sem illeti meg a felperest. Mindkét fokú bíróság elmulasztotta a kártérítés összegének megállapításakor a kárenyhítés alkalmazását, nem értékelték, hogy az eredeti munkaköre felajánlása ellenére a felperes azóta sem végez munkát. A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában történő fenntartását kérte. A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a keresetében az alperes azon eljárása jogellenességére hivatkozott, hogy a védőnői munkakörre fennálló kinevezése csoportvezetői munkakörre történő módosítása helyett közalkalmazotti jogviszonya megszüntetését követően új kinevezést létesítettek az új munkakörre próbaidő kikötése mellett, majd ezen próbaidő alatt a közalkalmazotti jogviszonyát indokolás nélkül azonnali hatállyal megszüntették. A felperes a próbaidő alatti közalkalmazotti jogviszony megszüntetés jogellenességének jogkövetkezményei iránt nyújtotta be a keresetét arra hivatkozással, hogy a próbaidő-kikötés érvénytelen volt. Az új kinevezésre a munkáltató megtévesztő eljárása, rendeltetésellenes joggyakorlása folytán került sor, a próbaidő kikötése pedig jogellenesen, visszamenőleges hatállyal történt. A jogerős ítélet szerint az alperes az új kinevezés létesítésekor a felperest a hiányos tájékoztatásával megtévesztette. Helytállónak vonta le a másodfokú bíróság azon jogkövetkeztetését, hogy a felperes sikerrel támadta meg a kinevezését, ezért az - a próbaidő kikötését is ideértve - érvénytelen, ezért az újabb kinevezés csak az eredeti kinevezés szerinti munkakörre vonatkozó módosításként értékelhető, amelyben a próbaidő az Mt. 81. § (1) bekezdés alapján érvényesen nem köthető ki. Következésképp a bíróságok helytállónak állapították meg a próbaidőre hivatkozással közölt közalkalmazotti jogviszony megszüntetési intézkedés jogellenességét.

A fentiekre tekintettel annak, hogy az érvénytelen próbaidő kikötése mindkét fél érdekében állt-e, és hogy a felperes tudomással bírt-e arról, hogy a védőnőkénti foglalkoztatására a továbbiakban nem lesz lehetőség - nincs jelentősége. E körben az elsőfokon előterjesztett tanúbizonyítási indítvány elutasítás vonatkozásában az alperes fellebbezéssel nem élt, így ez már a felülvizsgálati eljárásban nem volt sérelmezhető (BH.2002.447., BH.2002.283.). Az új kinevezés sikeres megtámadása folytán a Kjt. 21/A. § (1) bekezdésében foglaltak nem alkalmazhatók, ugyanis nem új kinevezés, hanem kinevezés módosítás történt. A felülvizsgálati kérelem alaptalanul sérelmezte a kárártalány mértékének megállapítását. Az elsőfokú bíróság értékelte a védőnői állás felajánlásának időpontját, a kárártalány hat havi összegben történő megállapítását pedig a másodfokú bíróság jogszabálysértés nélkül értékelte jogszerűnek.

A fentiekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a pereszes alperest a felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

Az ügyben még irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a, valamint az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja, és a (2) bekezdés alapján a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2010. szeptember 8.

*Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, dr. Hajdu Edit s.k. előadó
bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül: Nné tisztviselő